

Rakovnica
1327 - 2009

RAKOVNICKÉ OBEČNÉ NOVINY

Číslo 4

Ročník IX

Október
2009

Všetky náklady spojené s vydávaním a rozširovaním hradí obec Rakovnica

Všetko záleží len od nás. My si vytvárame prostredie aj vzťahy.

Do konca kalendárneho roka ostáva ešte niekoľko týždňov. Na hodnotenie celého roka je ešte skoro, ale pri pohľade späť je možné čiastočné hodnotenie roku 2009.

Rok 2009 sa začal v celej našej spoločnosti v tieni nastupujúcej hospodárskej krízy. Aj napriek ubezpečeniam najvyšších vládnych predstaviteľov, že Slovensko kríza zasiahne menej, ako okolité krajiny, sa kríza v živote samospráv prejavila podobne, ako u bežných slovenských rodín - znížením plánovaných príjmov a rastom nákladov na bežné výdavky, najmä na základné životné potreby a energie.

Ak mám urobiť krátku bilanciu toho, čo sa za tento rok udialo, nadviažem na úvodník z minuloročného čísla 7 Rakovnických obecných novín. Najväčším problémom, ktorý sa aj napriek všetkému vynaloženému úsiliu nepodarilo výraznejšie posunúť dopredu, je stavba vodovodu. Žiadosť o nenávratný finančný príspevok z fondov EU bude po doplnení dokladov, ktoré žiada riadiaci orgán pre Operačný program Životné prostredie, k termínu 30. október 2009 v spolupráci s Východoslovenskou vodárenskou spoločnosťou podaná už po tretíkrát. Hovorí sa, že do tretice všetko dobré.

Dalšia žiadosť o nenávratný finančný príspevok bola podaná v júni tohto roku na Ministerstvo pôdohospodárstva v rámci Programu rozvoja vidieka 2007 - 2013 na rekonštrukciu budovy kultúrneho domu a obecného úradu v celkovej sume viac, ako 190 tisíc €. Naša žiadosť bola po formálnej stránke prijatá a zaregistrovaná, doteraz nebola vyhodnotená, ale ani zamietnutá, takže je stále šanca, že by sme s ňou mohli uspieť.

Z ďalších predsavzatí na tento rok bola realizovaná obnova prístreškov na autobusových

zastávkach, skrášlený stred obce pred obecným klubom, dokončená prístavba sociálnej časti šatní na futbalovom ihrisku a z dôvodu presakovania dažďovej vody do múrov domu smútku, bola vykonaná oprava izolácie obvodového múru domu smútku.

Pri jednoduchých a pomocných prácach, ktoré nevyžadovali odborné zručnosti, pomohli aj naši spoluobčania zaradení do aktívnej činnosti. Okrem toho udržiavali verejné priestranstvá, okolie ciest, cintorín, pomohli pri úprave miestneho parku, okolia kostolov, ihriska a pri ďalších prácach, ktoré sa vyskytli v priebehu roka.

Z verejných priestranstiev vyzbierali v priebehu roka niekoľko vriec odpadkov, hlavne pozdĺž ciest v obci, v blízkosti autobusových zastávok a v parku. Boli to najmä cigaretové škatuľky, obaly od cukrovínok a nápojov, fľaše, cestovné lístky a iné bežne používané, ale už nepotrebné veci, ktoré po použití jednoducho odhodíme tam, kde sa práve nachádzame, aj napriek tomu, že v blízkosti zastávok a obchodov sú nádoby na to určené a každý má aj doma odpadkový kôš. Je to vizitka nás všetkých, ktorí si takto „skrášľujeme“ našu obec a čakáme, že to za nami niekto poupratuje.

Ešte väčším nešťárom, ako odhodené papiere, sú voľne pohybujúce sa psy, ktoré nielen svojou prítomnosťou, ale aj výkalmi znepriemňujú život občanom. Aj napriek nariadeniu o chove a držaní psov, aj napriek ústnym a písomným upozorneniam a aj napriek pravidlám slušného spolunažívania medzi občanmi, niektorí chovatelia psov ignorantsky a arogantne

umožňujú svojmu psovi pravidelné vychádzky na ulicu. Niektoré psy svojim vzrastom, ale aj správaním naháňajú strach aj dospelému človeku. Uvedomujú si takýto chovatelia, čo pri stretnutí s ich psom prežíva dieťa?

Hovorí sa, že nerob iným to, čo nechceš, aby robili tebe. Ak sa týmto príslovím budeme riadiť všetci, ulice budú čistejšie a bezpečnejšie, deti pokojnejšie, sused usmievavejší, svet krajší, život ľahší. Všetko to záleží len od nás, my si vytvárame prostredie, aj vzťahy. Sme jedna obec, jedna komunita, v ktorej vedenie obce v rámci platných zákonov a miestnych podmienok sa snaží vytvárať čo najpriaznivejšie prostredie pre život občanov a rozvoj obce. **Občania so svojimi pozitívnymi vzťahmi k sebe navzájom, aj k veciam verejným, spoločným, obecným, sú zárukou rozvoja obce nielen po stránke materiálnej, ale aj kultúrnej a duchovnej.**

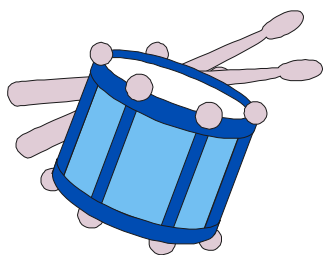
Ing. Ondrej Lorko
starosta obce

Pohľad na časť obce

Foto: Ing. O. Lorko

UDALOSTI, NÁPADY, INFORMÁCIE, MYŠLIENKY, POSTREHY

Stúpnu na cene

Ceny rodinných domov v Rakovníci stúpnu. Popri elektrifikácii, plynifikácii, v blízkej budúcnosti bude v celej obci aj vodovod s kvalitnou vodou. Tento fakt zvýši cenu domov. Je samozrejmosťou, že čím je väčšia občianska vybavenosť, tým sú drahšie nehnuteľnosti.

Zhromaždenie

V polovici mája (16.05.2009) sa uskutočnilo zhromaždenie časti občanov. V súvislosti s podaním žiadosti o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ na dokončenie skupinového vodovodu bol potrebný súhlas vlastníkov pozemkov, ktorými prechádza trasa vodovodu. Na trase je viac ako 200 spoluvlastníkov pozemkov. Na stretnutí sa zúčastnili aj zástupcovia VVaK a ďalší hostia. Na paneli bol vystavený projekt s vyznačením celej trasy v obci. Občania zároveň dostali informácie k projektu, stavbe, realizácii a čase dodávky pitnej vody.

Jediná šanca

Na dostavu vodovodu má obec jediná a zdá sa, že aj poslednú šancu. Ak občania nevyužijú túto možnosť, druhá už asi nebude. Aj tá málo voda čo teraz máme je závadná, zdraviu škodlivá. Vodovod budujeme nielen pre súčasnosť, ale aj budúcnosť.

Nevyužili sme

Veľa obcí využilo ponuku scelovania pozemkov. Naša tiež dostala možnosť vysporiadať vlastnícke vzťahy a sceliť pozemky. Všetky náklady by boli hradené z eurofondov.

Nevyužili sme to. Naše pozemky sú veľmi rozdrobené. Vybavovanie vlastníctva takých pozemkov s veľa vlastníkmi nie je len zložité a veľmi drahé, ale vzhľadom k ľudskému faktoru často takmer nemožné.

Pripravuje

Obec má vytvorené a vytvára projekty a podáva žiadosti na rekonštrukčné práce v obci. Projekt na rekonštrukciu multifunkčnej budovy (OcÚ, kultúrny dom) je v štádiu riešenia. Obec podala žiadosť na rekonštrukciu miestneho rozhlasu, ktorý je zastaralý.

Pracovné stretnutie

Dňa 31. 03. 2009 sa vo Vlachove uskutočnilo pracovné stretnutie úradu KSK, na ktoré boli pozvaní všetci starostovia rožňavského okresu. Na stretnutí sa zúčastnil aj náš starosta. Získal informácie o činnosti KSK, ich kompetenciách, spolupráci so samosprávou, prenesených kompetenciách, čerpaní eurofondov.

Nežiadúca drevina

V obci sa rozšíril Jasan (Jaseň) latinský Fraxinus. Je to strom vysoký až 30 m. Lahko sa rozmnožuje, šíri, rýchlo rastie. V intraviláne obce sa považuje za burinný strom, drevinu, ktorá odoberá ostatným užitočným drevinám živiny, svetlo. Je v záujme nás všetkých, aby sme tieto stromy likvidovali, odstraňovali. Je dobre sa zamerať nielen na mladé stromy, ale najmä staré semenáče. Chráňme čo môžeme, lebo ináč sa to obráti proti nám.

Vymáhanie daní

Pred zákonom i obcou sme si všetci rovní. Máme rovnaké práva i povinnosti. Súvisí to aj s platením daní. Obec v tejto

otázke postupuje v zmysle zákonov. Neplatičov vyzve tak ako zákon ukladá. Po vyčerpaní výziev nasleduje Daňový exekučný príkaz a ten je veľmi drahý.

Občania obce si to veľmi dobre uvedomujú, a preto si včas plnia svoje povinnosti. Nájdu sa aj takí, ktorí to nepochopili alebo nechcú pochopiť. Podľa štatistiky ku koncu minulého roka daň z nehnuteľnosti nezaplatili 3 občania, daň za komunálny odpad 8 občanov a daň za psa 5 občanov.

Premnožili sa

Tohto roku sa obzvlášť a vo veľkej miere rozmnožili mravce. Okrem voľnej prírody sa vyskytli i v rodinných domoch a dokonca i v kostoloch. Okrem mravcov sa premnožili aj slimáky záhradné. Náš spolupracovník ich na jednom metri narátal 15 kusov.

Zvýšte pozornosť

Pri cestovaní autobusom z Rožňavy do obce sa často stáva, že vás okradnú. Podľa našich informácií v posledných piatich rokoch bolo z obce okradnutých 10 občanov. Naposledy v apríli tohto roku. Okradli istú pani o 40 €. Urobili to tak šikovne a vynaliezavo, že to v skutočnosti ani nepostrehla. Kabelku mala pri sebe, riadne zatvorenú a predsa sa to stalo. Najhoršie skúsenosti majú občania pred nastupovaním do autobusov idúcich smerom do Revúcej.

Referendum

Stretli sa kamaráti a pozornosť sústredili na „veľkú politiku“:

- Ja neviem prečo sa poslanci nevedia dohodnúť na zrušení imunity - povedal jeden z nich.

- No nevedia, lebo každý z nich má inú predstavu a čo je hlavné, vyhovuje im to tak,

ako to je.

- Viete - zamiešal sa ďalší. Ja by som to riešil jednoducho!

- Ako?

- Urobil by som referendum.

- Keď sme ich volili, tak nech na nich platia rovnaké zákony ako na nás.

- Pri voľbe sme rozhodli a rozhodneme aj o iných otázkach, hoci v referende.

Staré mince platia

Viem, čo vás hneď napadne. Dajú sa vymeniť za eurá. Máte pravdu. Ale?! A to „ale“ znamená fakt overený na vlastnej koži. Dosvedčia to viacerí, ktorí mali podobnú skúsenosť. Ak si nedáte pozor (a to i v obchode) vydajú vám miesto dvojcентовky starý päťdesiat haliernik. Veľkosťou i farbou sú si podobné.

Nové sú „in“

„In“ znamená mať niečo lepšie, nové, krajšie, módné. My také niečo máme. Sú to autobusové zastávky. Jedna v obci a druhá v miestnej časti „Hostinec“. Staré nielenže doslúžili, ale boli aj zastaralé, zničené, nepekne.

Nové na základe objednávky Obce Rakovníca, boli postavené v apríli tohto roku. Objednávku zrealizovala firma Bemí. Na stavbách je vidieť, že im na tom záležalo. Sú estetické, sympatické. Treba pripomenúť, že v ich vnútri sú lavičky a kuka nádoby na odpad. Nové zastávky sú dôstojnou prezentáciou i príjemným zážitkom pre návštevníkov obce. Celkové náklady boli 3.800 €. Financie hradila obec zo svojho rozpočtu.

Voľby do EU

Niektorí občania boli voliť, iní neboli. Volebný systém to umožňuje, čo je správne. Každý má právo sa sám rozhodnúť čo

Pokračovanie na strane 4.

NÁŠ ROZHOVOR

Má rada folklór, ľudové piesne, kroje

Ružena Hudecová pôvodným povoláním bola zdravotná laborantka. Ako dôchodkyňa väčšinu času venuje starostlivosti o svoju matku. Jej život je pestrý. Zbiera nárečové slová, ktoré sa používajú v obci. Je členkou redakčnej rady RON, členkou výboru ZO JDS. Venuje sa zberateľstvu, ktoré je špecifické tým, že v strede pozornosti má krojované bábiky. Jej hoby nás zaujalo, a preto sme jej položili zopár otázok.

Ste majiteľkou vzácných krojovaných bábik. Čo vás viedlo k tomu, že ste ich zbierali?

Mám rada folklór. Páčia sa mi ľudové piesne. Kochám sa v kráse a jedinečnosti krojov. Uchovanie a neustále si spetrovanie života výtvarmi žien ukryté v krojoch ma oslovilo, a preto mám takúto zbierku.

Zberateľka s časťou zbierky

Vaša zbierka má už historickú hodnotu. Mieníte zbierku naďalej rozšíriť?

Nové kusy do zbierky získavam od rodiny, príbuzných. Pomáha mi v tom aj moja dcéra. Predtým veľké pochopenie pre moju zbierku mal manžel, ktorý ma v tom

podporoval.

Výjav s Morénou

Bábika so slovenským krojom

Čo bábiky predstavujú?

Reprezentujú kroje rôznych národov. Už pri pohľade na bábiky sa zbežne dajú rozoznať. V zbierke mám slovenské, české, ruské, poľské, rumunské, bulharské, španielske, francúzske, írske a iné kroje. Ku krojovaným bábikám mám osobný citový vzťah. A aj preto som ich pomenovala napr.: Svetlanka, Paulínka, Másenka, Kristína, Vanesa, Jiřinka, Anna, Končita, Marion, Méry, Žofka a ďalšie.

Venujete sa len krojovaným bábikám?

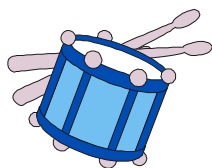
Bábiky sú v centre mojej pozornosti. Ale ako ste mali možnosť všimnúť si, rada zbieram keramiku našu i z iných krajín. Ide o ľudovú keramiku, ale rada mám i súčasnú. Vyberám si to, čo ma osloví a čo sa mi páči. Okrem toho mám osobitný zťah k výrobkom z prútia. Ide o rôzne druhy košíkov od najmenšieho až po tie väčšie (veľké). Keďže ku všetkému mám hlboký citový vzťah, tak zbierka sa stáva dušou domu v ktorom bývam.

Za rozhovor ďakujem RON.

Dievčenský a chlapčenský kroj

UDALOSTI, NÁPADY, INFORMÁCIE, MYŠLIENKY, POSTREHY

pokračovanie zo str. 2

urobí. Pri voľbách platí zásada: Ako sa rozhodneš, tak urobíš. Po rozhodnutí berieš na seba i zodpovednosť za svoje konanie. Náš spolupracovník sa pokúsil urobiť zbežný prieskum, aby zistil prečo neboli ľudia v obci voliť. Dôvody zhrnul a tu sú. Do obce sa dostalo veľmi málo (skoro žiadne) informácie o voľbách. Občania boli o d k á z a n í l e n n a m a s o v o k o m u n i k a č n é p r o s t r i e d k y a t i e b o l i s t r o h é . O p a d l a c h u ť v o l i ť s t r a n y . T i e s i v k o n e č n o m d o s l e d k u r o b i a č o s a m i u z n a j ú z a v h o d n é . N e m a l i s m e m o ť n o s ť p r i a m o p o z n a ť k a n d i d á t o v a i c h p r e d s a v z a t i a . V e ľ k é m e s t á b o l i n a t o m l e p š i e . T u s i d a l i n á m a h u n a z í s k a v a n i e v o l i č o v . Z n a č n á č a s ť v o l i č o v b y r a d š e j v o l i l a o s o b n o s t i h o c i a j z n i e k o ľ k ý c h s t r á n . B o l o b y t o s p r a v o d l i v e j š i e , k o r e k t n e j š i e . N e b o l p o c h o p e n ý v ý z n a m a ú l o h a p o s l a n c o v p r e o b č a n o v i š t á t . T z v . „v e ľ k é r e č i“ v t e l e v í z i i , r o z h l a s e s a p o v a ť o v a l i z a f i k c i e . N e s p o k o j n o s ť b o l a s r o z p r á v k o v ý m i p r í j m a m i p o s l a n c o v , p o s t a v e n í m a d ě a ľ š i m i v ý h o d a m i .

Zážitok

Autobus z Rožňavy zastavil na zastávke v miestnej časti Hostinec. Vystúpili sme. Autobus odišiel. Obzreli sme sa či je cesta voľná. Od Bystrého išlo auto. Čakali sme. A stalo sa niečo zaujímavé. Auto pri vyznačenom prechode zastalo a umožnilo nám prechod na druhú stranu. Ak si myslíte, že to bolo auto s Rožňavskou značkou, ste na o m y l e . A u t o b o l o s p r e š o v s k o u z n a č k o u .

Cudzie

Rakovnícké deti sú

slušné, kultúrne. Vedia sa pekne pozdraviť, poďakovať. Rešpektujú dospelých. V ojedinelých prípadoch sa stáva, že problémy napr.: hry na ceste bez dozora starších, ničenie súkromného majetku, drobné krádeže robia cudzie deti. Občas sa stane, že pod ich vedením do neželaných akcií sklznú aj naše deti. Za všetko čo deti urobia sú v plnej miere zodpovední rodičia. Deti je potrebné poučovať, usmerňovať, viesť tak, aby sa za ne nemusel rodič hanbiť.

Vulgárizmy

Vulgárne slová sa, žiaľ používať nielen v súkromí, ale aj verejne. Nie je to nič príjemné počúvať ich. Ich používanie nesvedčí o ničom dobrom, kultúrnom. Obzvlášť cudzí ľudia sa na to pozerajú s rozhorčením. A tak si vytvárajú nepeknú mienku nielen o konkrétnom človeku, ale bohužiaľ to zovšeobecňujú. Vážme slová, veď nás prezentujú.

Zrkadlo

Starší občania si ešte pamätajú križovatku pri bývalej materskej škole. Voľakedy tam bolo umiestnené orientačné zrkadlo. Všetci vodiči sa rýchlo zorientovali pri vjazde do križovatky. Nebolo by od veci znovu ho tam osadiť.

Obec pomáha

Obci záleží na všetkých pamiatkach, ktoré sa na jej území nachádzajú. Patria k nim aj kostoly. Kostol sv. Michala sa ocitol v nepríjemnej situácii. Začala do neho prenikať voda a znehodnocovať vnútrojšok. Na základe požiadavky obec prostredníctvom starostu zabezpečila výkopové, odvodňovacie práce. Po ich ukončení by sa situácia mala ropídne zlepšiť.

Chýba deťom

Na začiatku prázdnin sa aj do obce našťahovali mestské deti. Potrebovali plochy na ktorých by sa hrali.

Najčastejšie využívali cesty. Často riskovali stretnutie s autami. Občas aj provokovali vodičov tým, že len v poslednej chvíli uskočili z cesty. Deťom chýba voľná plocha na hranie. Časť na Piesku by bola ideálna.

Vatra oslobodenia

Tohto roku, po dlhom čase, mládež obce zorganizovala 9. 5. 2009 V a t r u o s l o b o d e n i a . Zrealizovala sa v severnej časti obce nad kostolom sv. Magdalény tzv. Ivádo. Akcie sa zúčastnilo okolo 50 ľudí. Okrem nádhornej vatry ostali aj pekné zážitky.

Nepáľme

Stane sa, že v obci nič nevidíme, ale cítime dráždivý zápach. Je to z pálenia plastov. Tu si treba uvedomiť, škodlivosť spálenín. Dráždia oči, pľúca a sú k a r c i o g é n e (rakovinové). Miesto pálenia plasty dajme do vriec. Ako odpad ich každému odvezuť preč. Zachovajme si čistý vzduch. Ten potrebujeme všetci.

Huby

Tohtoročná sezóna začala Petrom a Pavlom, ktorí (ako sa hovorí) vysiali huby. Spln mesiaca huby vytiahol zo zeme. Časť dažď dobre premočil pôdu i pod stromami. Všetky podmienky sa odzrkadlili na hojnej úrode. Podľa zistenia nášho spolupracovníka v

deň bolo viac ako 100 ľudí v našich lesoch

Nový kontakt

Majiteľ webstránky Maj gemer má aj druhý nový k o n t a k t : www.odobos41@gmail.com. Na uvedený kontakt mu môžete posilať svoje príspevky, texty, foto.

Bronzová

Najmladší poľovník „PZ Berzehorka“, člen výboru PZ, aktívny poľovník Jaroslav Nemet získal v roku 2009 bronzovú medailu. Na výstave trofejí vo Vlachove získal 173,96 CIC bodov za jeleňa. Jeleň, nepravideľný dvanásťorák, bol strelený na Plešiveckej planine v časti „Bjarec“.

Otvorenie Domu MS

M e s i a c j ú l b o l p o z n a m e n a n ý o t v o r e n í m D o m u M a t i c e s l o v e n s k e j v R o ť n a v e . N a s l á v n o s t n o m o t v o r e n í s a z a O b e c R a k o v n i c a z ú č a s t n i l I n g . O n d r e j L o r k o , s t a r o s t a o b c e a p r e d s e d k y ň a M i e s t n e h o o d b o r u M a t i c e s l o v e n s k e j (M O M S) K a t a r í n a N o c i a r o v á .

Nové pracovisko

D o m M a t i c e s l o v e n s k e j o d 7 . j ú l a 2 0 0 9 m á s v o j e p r a c o v i s k o v R o ť n a v e n a L e t n e j u l i c i č . 4 2 (p r i e s t o r y b ý v a l é h o š t a t i s t i c k é h o ú r a d u) . R i a d i t e ľ k o u D o m u M a t i c e s l o v e n s k e j j e I n g . Z l a t i c a H a l k o v á .

Fotospomienka na kuriatka

Foto: Marko

SKRÁŠĽUJEME OBEC

Máme krajší obecný park

Obecný park je na peknom mieste a obec sa o neho stará. Žiadalo sa ho viacej oživiť tak, aby ho všetci občania vrátane detí mohli viacej využívať.

Iniciatívy sa chopil Miestny odbor Matice slovenskej MO MS a obecný úrad v Rakovnici. Projekt z názvom „Obnova oddychovej zóny v centre obce Rakovnica“ v mene MO MS vypracovala Danko Gonosová. Na základe projektu MO požiadal o poskytnutie grantu od Občianskeho združenia OZ Dobšinského kraj.

Projekt bol schválený a grant poskytnutý. Celkové náklady na projekt boli 1.190 €. Poskytovateľ prispel sumou 331,94 €. Táto suma nestačila a preto Miestny odbor Matice slovenskej v zastúpení jej predsedkyne požiadal o spolufinancovanie Obec Rakovnicu. V záujme rozvoja a skrášlenia obce bola

Celkový pohľad na stavby v parku

občania obce (deti) všetko vyskúšali. Spokojnosť im žiarila na tvári. Novinku v parku privítali a potešili sa jej. I dospelým sa nápad a jeho realizácia páčila. Každý krok, úpravy, skrášlenia, ktoré sa v obci urobili nás môžu len tešiť. Úžitok z neho má každý.

- sadr -

Sedí sa príjemne. Aj hojdačky fungujú

uzatvorená dohoda so starostom obce Ing. Ondrejom Lorkom a predsedkyňou MO MS v Rakovnici Katkou Nociarovou o spolufinancovaní a spolupráci.

Práce sa rozbehli na „plné obrátky“. Prvým krokom bolo dôsledné vyčistenie celej plochy. Za tým nasledovali plánovacie práce. Po prípravných prácach sa uskutočnila výsadba okrasných kríkov, ktoré zasadili tak, aby po svojom rozvinutí pôsobili nielen dekoračne ale aj esteticky. Za všetky tieto práce patrí vďaka našim občanom, ktorý pracujú

na aktívnych prácach. V tretej fáze sa urobili lavičky na oddych detí i dospelých. Ďalej nasledovala montáž hojdačiek pre deti. Lavičky, ktoré sú osadené okolo okrasných líp a hojdačky urobil p. Ondrej Lindák za čo mu tiež patrí naša vďaka. Tesne po dokončení najmenší

Spokojnosť užívateľov parku

Foto na str. Dr. Sabo

ODOZVY

Ovocinárstvo v našej obci

O záhradkároch sme v našich novinách písali. Redakcia dostala článok, ktorý nadväzuje na predchádzajúci. Upresňuje, rozširuje informácie. S potešením článok čitateľom predkladáme.

MOTTO

Ak máte za humnom len kus voľnej pôdy zasad'te tam ovocný strom, budete mať okrem úžitku aj radosť zo života, že ste niečo v prírode vytvorili a pretvorili bratia moji Slováci.

Keď zasadíš radu stromkov, chválu mávaš od potomkov.

Keď prejdeš cez dedinu, kde len vrby rastú, hneď zistíš, že tam naničhodný ľudia žijú.

Keď sú v záhradách ovocné stromy, dedina vyzerá ako háj, keď prídeš do nej je ako raj.

Orphanides Ľudovít Samuel

* 29.09. 1815 † 25. 04. 1895 Hybe učiteľ v Gočaltove a Muránskej Dlhej Lúke. Viac prosperoval svojmu národu ako objaviteľ zlata.

Nakoľko naša dedina leží v ovocinárskej oblasti Horného Gemera ovocné stromy sa sadili a zušľachťovali v záhradkách a v blízkom okolí obce od nepamäti.

Boli to väčšinou staré odrody jabloní ako Šonvár, Vínovka, Hrňšár, Honta. Z hrušiek to boli : Ovsenky, Magdolenky a zimná odroda.

V každej záhrade boli aj slivky a čerešne. Menej zručný alebo lenivší majiteľ mal divorastúce slivky tzv. drobné a čerešne vtáče. Dobrý gazda, ovocinár, mal slivky Bystrické a aj Ringloty a zaštipené čerešne belice, alebo černice.

Bystrické slivky sú chutné a v čerstvom stave, veľmi dobre sa oddeľuje dužina od kôstky a sú vhodné na sušenie, lekvár a vynikajúcu Rekenskú slivovicu. V minulosti, podľa rozprávania starých rodičov, sa slivovica legálne páčila v medených kotloch v pieckach okolo potoka pretekajúceho z Magdalény cez dedinu a to konkrétne: polä Michalky a polä Šmitny. V záhradách sa pestovali aj slivky Biele a Lúpany. Slivky sa

rozmnožovali zo spadnutej kôstky.

V minulosti v dedine marhule boli len málo vysádzané a broskyne sa nesadili vôbec. Vzácné boli aj stromy moruše. Čerešne tiež boli len málo zušľachtené. Pre nás deti v období vojny a po vojne boli veľkým lákadlom čerešne Májové. Tak jeden z nás na to doplatil s rozbitou hlavou od chamtivého gazdu. Viem o koho ide, keď toto bude čítať tak sa tam nájde. Bolo to v záhrade, ktorú dnes vlastní Šromovský Michal. Vzácné sa pestovali aj višne. V každej záhrade na severnej alebo západnej strane sa vysádzali orechy a v závetrí dule.

V minulosti sa zušľachťovali, štepili ovocné stromy väčšinou do rozštepů a čerstvé rany na stromoch sa ošetrovali, obmazávali hlinou a previazali handrou. Najznámejší štepári boli: Kožár Ondrej, Šjarnák, Genči Hrábovsky s otcom, Gallo Ján, Pástor Peter, Koltáš Ľudovít, Lindák Ľudovít, Sedlák Ladislav Ing., Lešták Ladislav u Škodu. Do tohto čara aj mňa zasvetil Ing. Sedlák.

Koncom 50. tých rokov bola v našej dedine založená organizácia Československého ovocinárskeho a záhradníckeho zväzu. Neskôr Slovenský zväz.

Dlhoročným predsedom organizácie bol Ladislav Lešták u Škodu. Veľmi aktívnymi členmi boli: Ladislav Fabián (Horváth), Gonos Ján Markuš, Genči Ján Hrabovský, Genči Ondrej st. Amerikant, Sedlák Ladislav, Čapó Ján Hostinec atď. Organizáciu tvorilo asi 25 členov. Objednávali a predávali sa ovocné stromy, cibuľka sadzačka a semená zeleniny a kvetov. Organizácia vlastnila dva fúrikové postrekovače na chemické ošetrovanie ovocných stromov. Postrek viac rokov prevádzkali: Fabian Ladislav (Horváth), Gonos Ján Markuš a Lindáková Mária (Mariška).

Záslužnú prácu odvieďol aj Genči Ondrej Amerikant st. ako predseda organizácie. Pod jeho vedením sa zorganizovala akcia štepenia ovocných stromov v Hānclovej doline a na Hlinisku. Organizácia

zabezpečila aj výsadbu okrasných stromov (líp) v parku, na cintoríne, v Hrabine pri pomníku (1967), ako aj šípových (kultivovaných) ruží. Náš člen Ján Čapó z Hostince pozýval aj oblúk nad bránou na južnej strane cintorína. Písmená vystrihoval Kožár Ondrej Slávik. Ďalšími predsedami boli Ing. Ladislav Sedlák a Mária Fabiánová. Pre nezáujem členov o kolektívnu činnosť organizácia stagnovala a zanikla.

Koncom šesdesiatych rokov miestne Jednotné roľnícke družstvo robilo veľkú výsadbu jabloní v Skale a v Dolinke nad cigánskou osadou. Výsadbu reaalizovali členovia záhradkárskeho zväzu. Jany na výsadbu sa nekopali krompáčom ale pomocou banských trhavín (Danubit). Takto vyhlbená jama mala veľmi dobre skyprenú pôdu do hĺbky a šírky čo zabezpečovalo takmer 100% ujmy zasadených stromkov. Nakoľko JRD nevenovalo pozornosť o ovocné sady, stromy zhutli, obrástli tŕním a úžitok bral kde kto, len nie roľnícke družstvo. Dnes je to už vo veľmi zanedbanom stave. Bolo by dobré, keby majitelia záhrad s ovocnými stromami venovali väčšiu starostlivosť ošetrovaniu týchto stromov a to hlavne správne presvetľovaniu, odrezávaniu suchých konárov, odstraňovaniu cudzopasného imela.

V záhrade, kde sa tieto úkony neuskutočňujú to nasvedčuje o nezáujme a nezodpovednom postoji majiteľa. Do ovocnej záhrady patria len ovocné stromy. Okrasné stromy na dvor okolo domu a na verejné priestranstvá. Ostatné stromy patria do prírody a lesa.

- Ján -

Takéto jablká u nás rastú

Foto: S. Elexa

CIRKEV V OBCI

Cirkev má byť cirkvou Ježiša Krista uprostred národov sveta

Mgr. Ján Gallo, narodil sa v Revúcej, kde navštevoval 8-ročné gymnázium. Po jeho ukončení pokračoval v štúdiu na Evanjelickej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po ordinácii za evanjelického kňaza pôsobil ako seniorálny kaplán v Gemerskom senioráte so sídlom Rožňave. Od 15. augusta 2009 bol menovaný za zborového kaplána v Rožňavskom Bystrom. Okrem svojho poslania sa zaujíma o psychológiu, umenie a šport.

Rakovnícké obecné noviny ho oslovili a požiadali o osobný príhovor, ktorý vám predkladáme.

Mgr. Ján Gallo

Vážení čitatelia,

obyvatelia Rakovníce, mám radosť, že sa vám môžem prihovoriť a trochu aj prestaviť prostredníctvom týchto novín, keďže Rakovníca je súčasťou Cirkevného zboru ECAV na Slovensku Rožňavské Bystro, v ktorom začínam pôsobiť ako zborový kaplán.

Pred nedávnom sa mi dostala do rúk kniha od David J. Boscha, v ktorej ma zaujal citát, ktorý znel: „Cirkev má byť cirkvou Ježiša Krista uprostred národov sveta.“

Práve myšlienka, ktorú táto veta vyjadruje vnímam ako výzvu jednak pre cirkev ako celok a zároveň ako výzvu pre mňa osobne medzi vami.

Táto veta totiž vyjadruje, že cirkev má to cenné, čo jej Boh zveril, vnášať do sveta. A zároveň, že to má robiť spôsobom, ktorý zohľadňuje všetky sféry ľudského života. Teda duchovnú, osobnú, ale tiež hmotnú a sociálnu. Ľudský život totiž tvoria všetky tieto časti.

Nový zborový kaplán počas kázne

Foto na str. Dr. Sabo

Z tohto dôvodu sa preto budem v prvom rade usilovať porozumieť spôsobu vášho života, pretože napriek tomu, že som pôvodom tiež Gemerčan, niekoľko rokov strávených v Bratislave ma naučilo vnímať niektoré veci inak, ako ich možno vnímajú ľudia tu.

Jednou z nich je práve poznanie, že ak chce človek prežívať svoj život v celej jeho šírke a hĺbke je potrebné, aby okrem iného, vytváral tiež priestor pre duchovný rast.

Viem, že na Gemer je veľa ľudí, ktorí k otázkam duchovného života a k viere pristupujú zodpovedne, no predsa sa mi zdá že pre mnohých je dosť neznámou oblasťou.

Rozdiel vnímam napríklad v tom, že keď som žil v Bratislave, tak mnoho ľudí, ktorí sa nehlásili ku kresťanstvu, predsa len o ňom mali určité poznatky a mnohí mali pred vierou iného človeka aspoň aký taký rešpekt.

Teda, aj napriek tomu, že sa nehlásili k viere, predsa len vnímali túto oblasť ako nezanedbateľnú súčasť ľudského života a mali určitú úctu.

Tu na Gemer som niekoľko krát pocítil akoby viera, nebola dôležitou súčasťou ľudského života a ľudia sa z nej skôr smiali. Toto je podľa môjho názoru zradná ilúzia a pre človeka nebezpečný mýtus.

Nakoľko aspoň trochu poznám

históriu Gemera, uvedomujem si, že niektoré veci chcú veľmi veľa času a že k niektorým zmenám dochádza len veľmi pomaly.

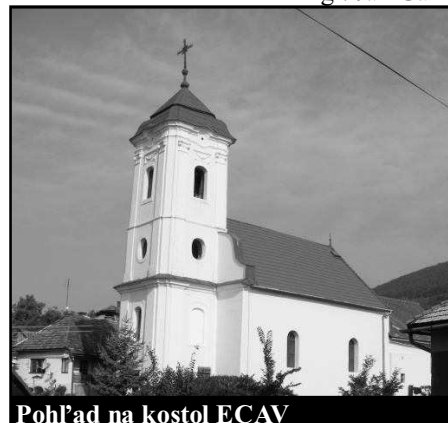
Krízu, ktorú tento kraj v súčasnosti prežíva a to nielen v dôsledku tej hospodárskej však vnímam dvojako.

Jednak ako moment, ktorý môže tento, kedysi tak slávny kraj pochovať a nadobro tak odovzdať minulosti alebo ak chápeme slovo kríza ako určitú križovatku, môže byť zároveň novou príležitosťou.

Krízy totiž so sebou prinášajú možnosť zmeniť (predefinovať) zmýšľanie a konanie, ktoré sa môže stať zárodkom niečoho nového.

Kiež by Gemer našiel svoju novú tvár. A ako kňaz dodávam: Aj tú duchovnú.

Mgr. Ján Gallo

Pohľad na kostol ECAV

VÝSLEDKY VOLIEB DO EU V OBCI

Výsledky hlasovania v obci Rakovnica vo voľbách do Európskeho parlamentu 6. júna 2009

Vo volebnom okrsku boli zistené tieto výsledky:

Celkový počet osôb vo volebnom okrsku zapísaných do zoznamu voličov	509
Počet voličov, ktorým boli vydané obálky	74
Počet odovzdaných obálok	74
Počet platných odovzdaných hlasov spolu	72

Počet platných hlasov odovzdaných pre každú politickú stranu, politické hnutie, alebo koalíciu:

Ľudová strana Hnutie za demokratické Slovensko	10
Sloboda a Solidarita	1
SMER sociálne demokracia	40
Strana zelených	1
Slovenská demokratická a kresťanská únia Demokratická strana	13
Demokratická strana	0
MISIA21 Hnutie kresťanskej solidarity	0
Agrárna strana vidieka	0
Konzervatívni demokrati Slovenska Občianska konzervatívna strana	0
Strana maďarskej koalície Magyar Koalíció Pártja	1
Komunistická strana Slovenska	2
Rómska iniciatíva Slovenska	0
Slovenská národná strana	2
LIGA, občiansko liberálna strana	0
Strana demokratickej ľavice	1
Slobodné Fórum	1
Kresťanskodemokratické hnutie	0

SPOLOČENSKÁ KRONIKA, Z DOMÁCEHO SLOVNÍKA

Vážený jubilant, pán starosta !

50 strana v knihe života sa
dopísala a otvára sa ďalšia.

Na ňu, pán starosta, náš milý
jubilant, chceme pár viet predpísať.

Ing. Ondrej Lorko starosta obce

Nakresliť slovami kyticu rôznych
priání. K päťdesiatke na zdravie pohár
naplňam.

Vkladám doň vôňu ruží, aby bolo síl
ako za mladi.

Kvet bielej bazy, aby Ťa sen láskal ešte
veľa razy.

Modrú trnku, sladkú od mrazu, aby si
vedel rozdávať dobrú náladu. I vetvu
zelenej olivy, aby si našiel šťastie
medzi svojimi.

V pohári plno živej vody, aby
si nepoznal chuť zloby. Aby ťa
nestretával smútok a žiaľ a priehrštím
plným život Ti dal: pokoj, lásku, mier v
duši a úsmev na tvári.

Človeka úsmev skrášľuje a blaží.

To všetko prajú RON

Z domáceho slovníka

Rakovnícké nárečie

piaper	- čierne korenie
pátriky	- korálky
pokrovec	- tkaný koberec
pacún	- jedlo kukuričná alebo zemiaková kaša
prekobercnúť	- prevrátiť
pucka	- dvojručné kladivo ale aj čo majú mladé dievčatá (pohlavný orgán dievčat)
pudelár	- peňaženka
petrov klúš	- prvosienska jarná
puca	- to až po 22. hodine (pohlavný orgán ženy)
písmo	- dopis
písanka	- zošit
pokoný	- posledný
polä	- pri, u (polä Dory)
pertok	- obrus
perstän	- prsteň
príštík	- vyrážka
pristáš	- prižený muž do manželkinej rodiny
prešmarit	- prehodiť
čengé	- zvonec
čorgó	- malý vodopád
čavargovat	- túlať sa
pankúch	- pražené vajíčka
pištok	- bozk
prepelka	- motýľ
pläc	- námestie
préš	- lis
preš	- prečo
pantel	- stuha
pajoda	- veľký biely červík
piastik	- drevená doštička pod niečo horúce alebo doštička na hádzanie halušiek do vriacej vody

SPOLOČENSKÁ KRONIKA

Oslava životných jubileí

80 rokov

Feketeová Mária
Bradáčová Zuzana
Mát'ašová Zuzana

* august
* september
* december

75 rokov

Krupinský Zoltán
Gonos Ján
Jesenská Božena

* september
* september
* december

70 rokov

Popálený Ján
Čapóová Zuzana
Bradáč Ján

* september
* september
* september

65 rokov

Juhászová Elena
Bradáčová Klára
Mgr. Sabová Mária

* august
* august
* november

Jubilantom srdečne blahoželáme

Rozlúčili sme sa

Genčiová Margita rod. Kožárová † 13. 09. 2009
nedožitých 86 rokov

Pozostalým vyjadrujeme úprimnú sústrasť.

Zbiera: Emil Koltáš

V NAŠOM NÁREČÍ

Z ľudovej kuchyne II

Šír z brindzó

Dostacijä:

grízová múka (v súčasnosti polohrubá),
vajco,
štiri-pät grúle,
sol,
brindza (pre takú ednú rođinu ťia dšät
dekä treba, ednú takú tú kocošku).

Ak to urobiť:

No ta do vodi nakrájäm nadrobno štiri-pät grúle, posolím vodu. Ťia grúle, ak sä mi uvarä, ta zoberem z varěšku (= za varešku) takú uvarenú vodu už do misoški, abi mi vichládla, šva do té potom rozrobím brindzu. Bo brindza do horúciho nemaže is. No. A potom, kod sä ťia grúle uvarä, zašmarím šír do neho, to raz-dva uvre, octavím a zas lem nepoložím hned tú brindzu do té poliavki, na té misoške si tú brindzu rozrobím s tó letnó vodó už. Abi nebula horúca, bo brindza sä naťahuje, kod do horúciho pride. No ta to rozrobím tú brindzu f té letné vode, ale už ak tá poliavka kus vichládne, lem potom jú vilějem do ně. Abi sä mi nezbehla, nepozrážala. Už to je hotoví šír, lem treba ho dosolit a niš väc.

Šír:

Zamiasím si vajco z múkó. Si zabijem do múki vajco a si dobre

vimiasím. A si ho poreselujem na tom reselóju a vischne mi na lopáru a potom si ho odložím. Ta kod sä varí tak nafrišno, todi ni. To lem kod tak na zásobu robím. To sä maže hned aj do poliavki nareselovat.

Zuzáki

Dostacijä:

na kishnúťia cestó: múka maže but aj hlatká alebo aj polohrubá, mliako, drožde, sol, cuker;
na brindzovo zuzáki: brindza, smetana, slaninka;
na makovo zuzáki: mak, maslo, mäd, cuker, rum.

Ak to urobiť:

Urobí sä rädňia cestó kishnúťia, tak ako aj na koláš. No: mliako, múku, drožde, kus sol a kus cuker. Toto sä dá vikishnúť a potom už lem sä zobere kúštik cestó, ak je vikishnúťia, a višúlájú sä takia šúlki. To sä dá na vimasteni bróťvan ťia šúlki piac a potom, už ak sä upešěnia, vibere sä z bubna a potom sä nakrájú na takia zuzáki (koliaská), obarä sä vodó, abi zmäkli. A potom sä oblějú slaninkó a narobenó brindzó zo smetanó a pomiašät, posolit, a tak. Brindzu, komu ak šmäká, chto kelo chce.

A inakši aj z makom sä robä ťia zuzáki. Jä si uvarím takú s cukrom vodu a kus aj mäd do ně. No a pervia s t ó v o d ó poobliavám a p o t o m z m a k o m p o s i p e m , p o t o m m a s l o m poobliavám a tím rumom poferkám. Teráz daední ľudě nepešú zuzáki, t o roški kúpä, štiri-pät r o š k i , p o k r á j ä a hned zuzáki má.

Vysvetlivky k textu:

Na ulahčenie čitateľnosti textu som sa v spolupráci s dialektológom rozhodol pre zjednodušenie zápisu, konkrétne o nepoužívanie asimilácie (spodobovania) na konci slov, ani splývania spoluhlások na šviku dvoch slov, ponechávam ich teda v spisovnej podobe, napr. dat mliako (dať mlieko) namiesto reálne vysloveného daď mliako, tak nám namiesto tag nám, kod som, kus nahám namiesto ko_com, kuz nahám, bvab namiesto bvap (fazuľa) a pod. Spodobovanie a splývanie spoluhlások však naďalej zachovávam na začiatku a vnútri slov, napr. hlatká, rostrepät, ftdi a tiež pri písaní predložiek s, z, so, zo, v, f, napr. s nich, so mnó, f né, s nima (ale aj z mastó, z vodó a pod.), keďže v tomto prípade ide najmä pred osobnými z á m e n a m i o s v o j s k é t v a r y charakterizujúce gemerské nárečia (v niektorých slov. nárečiach sú totiž aj tvary z nich, v nej tak aj v spis. výslovnosti, zo mnu, z nima tak napr. vo východoslov. nárečiach). Zachovávam tieto znaky nárečového zápisu: nepoužívam literu (grafému) „y“, nahrádzam ju literou „i“, napr. kim, midlo; mäkcěň zapisujem všade tam, kde sa vyskytuje, napr. ťia, maťerä, ak pri spoluhláske mäkcěň chýba, výslovnosť je tvrdá, napr. nesla, den. Ponechávam zapísovanie hlások ch, dz, dž používaných v čitateľskom prepise. Kolisavú výslovnosť u/v v slovách ako dťiavka, poliavka zapisujem ako v, pretože sa domnievam, že táto výslovnosť je bližšia viac k pernozubnému v ako k obojpernému u. Niektoré opakovania (slov, textu), kazy reči či odbočenia od témy som do textu neumiestnil. Texty sú čiastočne upravované, z dôvodu zachovania postupnosti pri príprave jedál. Snažil som sa však nezasahovať do prirodzeného slovosledu. V zátvorkách sú doplňujúce či upresňujúce informácie od informátorky, príp. ďalší nárečový variant slova, ak je slovo v zátvorke zapísané bez kurzívy, ide o doplnenie informácií zapisovateľom, pre lepšiu orientáciu v texte. Podčiarknutý znak ä znamená široké ä s dĺžňom, napr. porädok. Rozprávala pani Mária Hlaváčová, 78-ročná, text doplnila jej dcéra, p. Mária Koltášová, 59-ročná, obe rodáčky z Rakovníce. Zapísané v apríli 2008.

Mgr. Gabriel Rozai

Pec v ktorej sa piekol chlieb i pärec

Foto: Dr. Sabo

Z ČINNOSTI OBČIANSKEHO ZDRUŽENIA

Fantastická rozprávková cesta

Deti z Rakovnice, ale aj hosťujúce, začiatkom júla zažili niečo neuveriteľné, čo tu ešte nebolo.

Pekná, farebná pozvánka, oznam v obecnom rozhlase sľubovali nezabudnuteľné zážitky. V hlavách detí vírili rôzne otázky, napr.: Čo to bude? Čo zažijeme? Kadiaľ pôjde trasa? Nezablúdime?

Nemuseli sa báť. Všetko bolo perfektne pripravené. Pred obecným klubom bola jasná mapa, ktorá nikoho nenechala na pochybách kadiaľ ísť, aby sa v poriadku dostali do cieľa.

Jednotlivé skupiny vyrazili do terénu. Po ceste ich usmerňovali vtipné tabule. Po príchode do lesa začalo jedno prekvapenie za druhým. Podľa plánika sa dostali k strige, škriatkovi, vodníkovi, vílam a hrôza - aj ku katovi. Niektorým deťom (tak trochu), behal aj mráz po chrbte.

Striga všetkých prekvapila. Mala čarovný klobúk ako vo filmoch o Harrym Potterovi. Vedľa perfektnej koliby z prútia. Kto chcel získať pečiatku na ruku alebo na plánik nedostal to zadarmo. Ale, ako hovorili viacerí, „dalo sa to zvládnuť“. Vodník prekvapil súťažou, ktorá sa na prvý pohľad zdala byť ľahkou. Fígel' bol v tom, že ľahkou loptičkou (ktorú i malý vetrík odfúkne) bolo treba trafiť do pohybujúcich sa zavesených plastových fliaš.

Pre zručnejších bol na rozprávkovej ceste prechod po lane cez

Všetci ťahali za jeden povraz

Hončiansky potok. Veľa nechýbalo a niektorí by boli čľupli do vody. Prekvapilo nás, aké zručné a smelé sú naše školopovinné dievčatá. Prechod po lane bol pre nich „malina“.

Sympatické víly pobavili najviac mladšiu kategóriu. Kat pôsobil neústupčivo, tvrdo. Mal ozajstnú sekeru. Prejsť cez bránu mohol len ten, kto správne odpovedal na otázky. Za každú správnu odpoveď mohol súťažiaci vrhnuť skalú do vedra, ktorého váha nakoniec mrežu otvorila.

Cieľom bola slnečná lúka, ktorá ponúkala množstvo skupinových i individuálnych hier. Vyvrcholením pekného dňa bol guláš. Podľa informácií im chutil. Taký doma nejedli. Najmladším účastníkom bol osemmesačný Gabriel s maminou. Fantastické zážitky mali aj hosťujúce deti z Rudnej, Rožňavy, Betliara, ba i z Nemecka. Nikolas z Nemecka ovláda oba jazyky slovenský i nemecký. Bol

nadšený z pekného zážitku i pobytu v prírode. Dvojročný Sebastián časť cesty absolvoval s maminou na jej pleciach. Rozhľad mal perfektný. Dvojročné dvojčatá Michaela a Jakub boli vo svojom živle. Nemali strach. Odvážne zvládali cestu rozprávkovým lesom.

Aký bol deň? Odpovede boli jednoznačné. „Fajn. Výborné. Super.“ Priložené fotografie ukazujú na deň, ktorý stál za to! O kvalitný zážitok sa zaslúžil Klub mládeže Rakovnica a Obec Rakovnica.

- sb -

Aj mne bolo dobre

Úžasná bosorka

Detský guláš chutil

Foto na str. : Dr. Sabo

ŠPORT

Tretí ročník futbalového stretnutia veteránov zorganizovali bývalí Rakovníčania

Futbal

Už po tretíkrát sa zišli futbaloví veteráni na ihrisku TJ Baník v Rakovnici dňa 25. júla 2009.

Organizátorom akcie bol Viliam Kóna s dcérou Martinou. I keď obaja v Rakovnici nebývajú, na svojich bývalých spoluobčanov, a zvlášť futbalových veteránov, nezabúdajú. Futbalové stretnutie bolo dynamické, zaujímavé. Nešlo o výhru, ale o zážitok z hry. Súčasťou stretnutia bolo pestré občerstvenie a tradičný guláš.

Atmosféra bola jedinečná. Futbalové stretnutie fantastické. Hralo sa s vervou, nasadením, túžbou dať gól. Jednotlivé akcie ukazovali na šikovnosť, futbalové majstrovstvo. Jednotlivci

Prvé priateľské mužstvo

prezentovali svoje osvedčené finty.

Fanúšikovia si prišli na svoje. Hráčov povzbudzovali. Z každého, gólu sa tešili. Akcie boli divákmi ocenené.

Deň sa skončil so spokojnosťou na obidvoch stranách.

- sb -

Druhé priateľské mužstvo

Foto na str.: Dr. Sabo

Martina na obec nezabúda